

คเชนทร์ เรือนทอง : ผลกระทบจากสงครามยาเสพติด : ศึกษากรณีครอบครัวผู้ตกเป็น
เหยื่อในเหตุการณ์ระหว่าง 1 กุมภาพันธ์ ถึง 30 เมษายน 2546. (THE IMPACTS OF WAR
ON DRUGS : A CASE STUDY OF VICTIMS' FAMILIES DURING 1 FEBRUARY - 30
APRIL 2003) อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.สุริชัย หวันแก้ว, 184หน้า . ISBN 974-14-1836-1

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ ประการที่หนึ่ง ศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อครอบครัวจากการ
สูญเสียบุคคลในครอบครัวอันเนื่องมาจากถูกฆ่าตัดตอนในสงครามยาเสพติด ประการที่สอง
วิเคราะห์ผลกระทบต่อทุนเดิมทางสังคมของกลุ่มชาติพันธุ์ม้งในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย
และประการที่สาม วิเคราะห์ผลสืบเนื่องต่อสังคมในเรื่องทุนทางสังคมที่เกิดขึ้นในช่วงการทำ
สงครามยาเสพติด

การใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบจำเพาะเจาะจง (Purposive
Sampling) ครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ม้งในจังหวัดเพชรบูรณ์ที่สมาชิกในครอบครัวถูกฆ่าตัดตอน
จากสงครามยาเสพติด จำนวน 10 ครอบครัว เป็นกรณีศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า (1) ผู้ตายเป็นหัวหน้าครอบครัวซึ่งมีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจ
และเป็นตัวแทนของครอบครัวมีบทบาทในกิจกรรมของชุมชน จึงเกิดผลกระทบต่อครอบครัวของผู้
ที่ถูกฆ่าตัดตอน ทางด้านกายภาพและวัตถุ โดยการขาดแคลนปัจจัย 4 และลูกๆ สูญเสียโอกาส
ทางการศึกษารวมทั้งเกิดผลกระทบทางสังคมโดยที่ความสัมพันธ์กับชุมชนเปลี่ยนแปลงไป (2)
สงครามยาเสพติดส่งผลกระทบต่อทุนเดิมทางสังคมของกลุ่มชาติพันธุ์ม้งในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของ
สังคมไทย ทำให้ความสัมพันธ์กับสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไป หวาดกลัวหวาดระแวง หดความ
เชื่อมั่นต่อนโยบายรัฐ ลดคุณค่าของตนเองและหมดความภาคภูมิใจในชาติพันธุ์ นอกจากนั้นยังได้
ส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมในฐานะที่เป็นทุนทางสังคม เนื่องจากปัญหาด้านวิธีการแก้ไข
ปัญหาอาชญากรรม เช่น การจัดทำบัญชีดำ การฆ่าตัดตอน การวิสามัญฆาตกรรม และจากการใช้
วาทกรรมความรุนแรง และ (3) ทุนทางสังคมเกิดขึ้นท่ามกลางการแก้ปัญหาจากผลกระทบ ซึ่งพบ
จากการช่วยเหลือกัน การเห็นอกเห็นใจกัน การไม่ซ้ำเติมกัน และที่สำคัญพบว่ามีทุนทางสังคมที่
เป็นสะพานเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มสังคม โดยการกระตุ้นจากกระบวนการประชาสังคม
โดยมีการสื่อสารเป็นปัจจัยหนุน และเป็นเงื่อนไขสำคัญไปสู่การเรียนรู้ร่วมกันของสังคม

This study aims at, firstly, to study the impacts of “war on drugs” on the families of the death victims, secondly, to study the impacts on social capital of the Hmong minorities as a part of Thai society, and thirdly, to analyze the consequences related on social capital processes and the role of civil society.

The method employed is purposive sampling using 10 the affected Hmong families in Petchabun province as case study.

The findings are as follows: Firstly, since the dead are household-heads who also represented the families in community affairs, the impacts are great in terms of physical material or basic needs, children's educational opportunities, including the family-community relations are all affected. Secondly, the impacts on the social capital that has been bridging between the minority group and the larger society in terms of fear, loss of faith in institutions, loss of senses of worthiness as common citizens. Furthermore, the impact on judicial processes and institutions is critical due to the extra-judicial practices such as ‘black lists’, summary killings and official discourse of violence. Thirdly, in the midst of all these, there are civic engagement actions by civil society and some official organizations helping to create spaces and dynamics of social capital in terms of recovering trust, sympathies, and institutional improvement practices.